

บทที่ 5

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของประชาชนที่มีต่อบทบาทและความรับผิดชอบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการศึกษาวิจัยที่เน้นเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นที่นิยมของนักสังคมศาสตร์ในการแสวงหาความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปรากฏการณ์ โดยละเอียดทางสังคมโดยทั่วไป¹ ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยจะได้นำเสนอดังนี้ คือ

1. กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การกำหนดตัวแปรที่เกี่ยวข้อง
3. การสร้างและปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
5. การรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรในการวิจัยนี้ได้แก่ ประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกออกตามกลุ่มอาชีพ 5 กลุ่ม ๆ ละ 25 คน รวม 125 คน ได้แก่ เกษตรกร รับจ้าง ค้าขาย ข้าราชการ และแม่บ้าน ซึ่งถือเป็นประชากรเป้าหมาย (target population) และการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ใช้วิธีการออกแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยอีก 2 คน เป็นผู้ลงไปดำเนินการด้วยตนเอง วิธีเลือกสัมภาษณ์ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) จากกลุ่มประชากรซึ่งได้กำหนดไว้แล้ว 5 กลุ่ม ตามหลักการสุ่มตัวอย่างตามโควตา (quota sampling) ดังวิธีดังกล่าวนี้ อาจถือได้ว่าเป็นตัวแทนของประชากรที่ทำการศึกษาได้อย่างเท่าเทียมกัน²

¹

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, "หลักและวิธีการวิจัย : ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ" วารสารพัฒนบริหารศาสตร์ ปีที่ 23 1 (มกราคม 2526), หน้า 27-28. และ หลักการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (ประมวลคำบรรยาย สำนักงานสภาวิจัยแห่งชาติ, 2510), หน้า 11-23.

²

อารง สุทธาศาสตร์, ปฏิบัติการวิจัยสังคมศาสตร์, หน้า 116-132.

ตารางที่ 5. 1 ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา เชียงเทรา

สถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคม	จำนวน	ร้อยละ
<u>เพศ</u>		
1. ชาย	61	48.8
2. หญิง	64	51.2
<u>อายุ</u>		
1. ต่ำกว่า 30 ปี (น้อย)	31	24.8
2. 31-50 ปี (ปานกลาง)	72	57.6
3. 51 ปีขึ้นไป (มาก)	22	17.6
<u>อาชีพ</u>		
1. เกษตรกร	25	20.0
2. รับจ้าง	25	20.0
3. ค้าขาย	25	20.0
4. ข้าราชการ	25	20.0
5. แม่บ้าน	25	20.0
<u>การศึกษา</u>		
1. ประถมศึกษา (ต่ำ)	69	55.2
2. มัธยมศึกษา + อาชีวศึกษา (ปานกลาง)	37	29.6
3. ปริญญาตรี (สูง)	19	15.2
<u>รายได้</u>		
1. ต่ำกว่า 3,000 บาท (น้อย)	83	66.4
2. 3,001 - 5,000 บาท (ปานกลาง)	25	20.0
3. 5,001 บาทขึ้นไป (มาก)	17	13.6
<u>เขตที่อยู่อาศัย</u>		
1. ในเขตเทศบาล	69	55.2
2. นอกเขตเทศบาล	56	44.8

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

สถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคม	จำนวน	ร้อยละ
ปัญหาในการประกอบอาชีพ		
1. ปัญหา เศรษฐกิจตกต่ำ ค่าครองชีพสูง		
รายได้ไม่พอกับรายจ่าย	26	28.8
2. พืชผลของ เกษตรกรราคาตกต่ำ	25	20.0
3. ปัญหาหรือผลกระทบที่เกิดจากการปฏิบัติงาน		
หรือการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น		
การเก็บภาษีย้อนหลัง ดำรวจจับและปรับ		
รถสามล้อรับจ้าง ถูกไล่ที่ เป็นต้น	33	26.4
4. ปัญหาในการทำงาน เช่น การเล่นพรรคเล่นพวก		
ความล่าช้าและขั้นตอนของระบบราชการ เป็นต้น	13	10.4
5. ไม่มีปัญหา	18	14.4
รวม	125	100

จากลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง จะเห็นว่าได้จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ออกเป็น เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา รายได้ เขตที่อยู่อาศัย และปัญหาในการประกอบอาชีพ เพื่อสะดวกในการนำไปใช้เป็นตัวแปรอิสระในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป จากแบบสอบถามเปิด ซึ่งให้ผู้ตอบตอบตามความเป็นจริง โดยผู้สัมภาษณ์ได้ตั้งเกณฑ์ไว้ พบว่า ในกลุ่มตัวอย่าง 125 คน เป็นเพศชาย 61 คน คิดเป็นร้อยละ 48.8 และหญิง 64 คน คิดเป็นร้อยละ 51.2 ซึ่งเป็นจำนวนใกล้เคียงกัน

เมื่อพิจารณาตามอายุ พบว่า อายุต่ำกว่า 30 ปี มีจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 24.8¹ อายุ 31-50 ปี มีจำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 57.6 อายุ 50 ปีขึ้นไป มี 22 คน

¹ กลุ่มตัวอย่างมีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป ซึ่งมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในวันที่ 27 กรกฎาคม

คิดเป็นร้อยละ 17.6 จะเห็นว่ากลุ่มที่มีอายุปานกลาง คือ 31-50 ปี มีจำนวนมากที่สุด รองลงมา เป็นกลุ่มที่มีอายุน้อยและกลุ่มที่มีอายุมากตามลำดับ

ในการจำแนกตามกลุ่มอาชีพผู้วิจัยได้กำหนดจำนวน และประชากรของกลุ่มไว้แล้ว ได้แก่กลุ่ม เกษตรกร รับจ้าง ค้าขาย ข้าราชการ และ แม่บ้าน กลุ่มละ 25 คน คิดเป็น ร้อยละ 20 การจำแนกตามการศึกษา พบว่า ผู้ที่มีการศึกษาในเกณฑ์ระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่จบ ป.4 มีผู้ที่จบ ป.7 13 คน และผู้ที่ไม่ได้เรียน 4 คน รวมทั้งสิ้น 69 คน คิดเป็น ร้อยละ 55.2 ผู้ที่มีการศึกษาในเกณฑ์ระดับมัธยมศึกษาและสายวิชาชีพหรืออาชีวศึกษา มี 37 คน คิดเป็นร้อยละ 29.6 และผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มี 19 คน คิดเป็นร้อยละ 15.2 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีเกณฑ์การศึกษาระดับประถมศึกษาถึงครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่าง นอกนั้นมีจำนวนใกล้เคียงกัน

เมื่อพิจารณาถึงระดับรายได้พบว่า รายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท มี 83 คน คิดเป็น ร้อยละ 66.4 ผู้ที่มีรายได้ระหว่าง 3,001-5,000 บาท มี 25 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 และผู้ที่มีรายได้มากกว่า 5,000 บาทขึ้นไป มี 17 คน คิดเป็นร้อยละ 13.6 จากกลุ่มตัวอย่าง จะเห็นว่า ส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างมีรายได้น้อย กล่าวคือต่ำกว่า 3,000 บาทลงไป

ส่วนเขตที่อยู่อาศัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างซึ่งอยู่ในเขตเทศบาลมี 69 คน คิดเป็น ร้อยละ 55.2 และกลุ่มตัวอย่างซึ่งอยู่นอกเขตเทศบาลมี 56 คน คิดเป็นร้อยละ 44.8 ซึ่งมี จำนวนใกล้เคียงกัน

โดยสรุป ประชากรที่ศึกษาเป็นเพศชายและหญิงก้ำกึ่งกันอยู่ในเขตเทศบาลและนอกเขต เทศบาลก้ำกึ่งกัน การศึกษาและรายได้ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ อายุส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง และอาชีพมี 5 กลุ่ม ๆ ละเท่า ๆ กัน

นอกจากนั้น ยังพบว่า ปัญหาในการประกอบอาชีพของประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ ค่าครองชีพสูง รายได้ไม่พอกับรายจ่าย พืชผลการเกษตร ราคาตกต่ำ และปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการที่จะให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เข้ามามีส่วนช่วยเหลือและแก้ไข ปัญหา ความเดือดร้อนดังกล่าวให้บรรเทาเบาบางลง ซึ่งส่วนนี้จะได้นำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการ วิเคราะห์ถึงความรู้ความ เข้าใจและทัศนคติของประชาชนที่มีต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อไป

2. การกำหนดตัวแปรที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของประชาชนที่มีต่อบทบาทและความรับผิดชอบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้กำหนดตัวแปรดังนี้

1. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของประชาชนที่มีต่อบทบาทและความรับผิดชอบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

2. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา รายได้ และเขตที่อยู่อาศัย

ตัวแปรอิสระดังกล่าว ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการวัด (indicator) เพื่อให้สามารถวัดได้ในชั้นปฏิบัติการดังนี้

1. เพศ แบ่งเป็น ชายและหญิง

2. อายุ คืออายุจริง แบ่งเป็น 3 ช่วง คือ

1. ต่ำกว่า 30 ปี ถือได้ว่าเป็นกลุ่มที่มีอายุน้อย

2. 31-50 ปี ถือได้ว่าเป็นกลุ่มผู้ที่มีอายุอยู่ในระดับปานกลาง

3. 51 ปีขึ้นไป ถือได้ว่าเป็นกลุ่มผู้ที่มีอายุมาก

3. อาชีพ แบ่งเป็น เกษตรกร ผู้รับจ้าง ค้าขาย ข้าราชการ และแม่บ้าน

4. การศึกษา ใช้หลักเกณฑ์จากการพิจารณาสถิติระดับการศึกษาของประชากรไทย

โดยทั่วไป แล้วเทียบเคียงกับสภาพความเป็นจริงของระดับการศึกษาของประชากรในจังหวัด

ฉะเชิงเทรา ซึ่งการจัดชั้นระดับการศึกษา ใช้หลักเกณฑ์ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ

ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ หรือสถาบันที่กฎหมายรับรอง แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ผู้ที่จบหลักสูตรประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ถือได้ว่าเป็นกลุ่มที่มีการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ

2. ผู้ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและสายวิชาชีพ ถือได้ว่าเป็นกลุ่มที่มีการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

3. ผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ถือได้ว่าเป็นกลุ่มที่มีการศึกษาอยู่ในเกณฑ์สูง

5. รายได้ ได้แก่รายได้รวมต่อเดือน แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. รายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท ถือได้ว่าเป็นผู้มีรายได้น้อย

2. รายได้ 3,001-5,000 บาท ถือได้ว่าเป็นผู้มีรายได้ปานกลาง

3. รายได้ 5,001 บาทขึ้นไป ถือได้ว่าเป็นผู้มีรายได้มาก

6. เขตที่อยู่อาศัย จะเกี่ยวข้องกับการเปิดรับสื่อมวลชน แบ่งเป็น

1. ในเขตเทศบาล ถือว่าเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดข่าวสาร มีโอกาสรับรู้ข่าวสาร หรือเรื่องราวต่าง ๆ ทางการเมืองมากกว่าผู้ที่อยู่นอกเขตเทศบาล
2. นอกเขตเทศบาล ถือว่าเป็นผู้ที่อยู่ไกลจากจุดศูนย์กลางของความเจริญ โอกาสในการเปิดรับสื่อมวลชนมีน้อยกว่าผู้ที่อยู่ในเขตเทศบาล

3. การสร้างและปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ (interviewing schedule) ผสมกับแบบสอบถาม (questionnaire) ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเอง ลักษณะคำถามมีทั้งแบบคำถามเปิด โดยมีการสัมภาษณ์ กำกับ พร้อมกับบันทึกข้อความที่ได้จากผู้ให้สัมภาษณ์เอง และคำถามปิดซึ่งมีข้อความที่มีมาตรฐานให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เลือกตอบ¹ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ²

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประชากรตัวอย่าง โดยให้ผู้ตอบตามข้อเท็จจริง คำถามในส่วนนี้ประกอบด้วย

1. เพศ
2. อายุ
3. อาชีพ
4. การศึกษา
5. รายได้
6. เขตที่อยู่อาศัย
7. ปัญหาในการประกอบอาชีพ เพื่อประกอบการวิเคราะห์ถึงความต้องการที่จะให้

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทำหน้าที่อะไร

¹ ราชละเอียดวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล ไพรดดู อารง สุทธศาสตร์, "การเก็บรวบรวมข้อมูล (2) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection : Method of Collecting Data), ชั้นที่ 12", ปฏิบัติการวิจัยสังคมศาสตร์, หน้า 133-152.

² ราชละเอียดแบบสอบถาม กุ หมวด ก แนบท้าย

ตอนที่ 2 เป็นส่วนทดสอบระดับความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคการเมือง และการเลือกตั้ง ลักษณะคำถาม เป็นคำถามแบบเปิด โดยผู้สัมภาษณ์ถามและผู้ตอบสามารถตอบได้เกิน 1 ข้อ คำถามในส่วนนี้ประกอบด้วย

1. คุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ดี
2. ความหมายของ "ตัวแทน"
3. ความหมายของ "คนดี"
4. ความเข้าใจเกี่ยวกับ "ประชาธิปไตย"
5. ความเข้าใจเกี่ยวกับ "สภาพการณ์การเมืองไทย"
6. ความเข้าใจเกี่ยวกับ "พรรคการเมืองไทย"
7. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นรัฐมนตรีหรือ เป็นนายกรัฐมนตรีได้หรือไม่
8. นายกรัฐมนตรีจำเป็นต้องมาจากการเลือกตั้งหรือไม่
9. ความรู้เกี่ยวกับพรรคการเมืองและผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรระดับประเทศ
10. ความรู้เกี่ยวกับพรรคการเมือง ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในระดับจังหวัดหรือเขตพื้นที่ของคน
11. ความสนใจในการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

ตอนที่ 3 เป็นแบบวัด ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ลักษณะคำถาม เป็นแบบ เปิดและแบบปิดผสมกัน ¹ คำถามแบบ เปิดประกอบด้วย

1. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีหน้าที่อะไรบ้าง
2. ต้องการให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทำหน้าที่อะไรบ้างมากที่สุด
3. ท่าน เข้าใจว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทำหน้าที่ต่างกับนายอำเภออย่างไร

ส่วนคำถามปิดประกอบด้วย

4. ท่านคิดว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนเฉพาะจังหวัดหรือทั้งประเทศ
5. การนำไฟฟ้า น้ำประปา สร้างถนน ขุดคูคลอง เป็นหน้าที่โดยตรงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่

¹

กรณีที่ต้องระบุนำคำถามปิด เพื่อ เป็นแนวทางให้ประชากรตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ต่ำตอบได้ ขณะเดียวกันก็เป็นข้อมูลเสริมข้อมูลที่ได้จากคำถามเปิด ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์อธิบายได้ไม่ชัดเจน

ตอนที่ 4 เป็นแบบวัดทัศนคติที่มีต่อบทบาทและความรับผิดชอบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ลักษณะคำถามส่วนใหญ่เป็นคำถามปิดแต่ให้ระบุเหตุผลที่เลือกตอบประกอบด้วย

1. เท่าที่ผ่านมาคิดว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทำอะไรบ้าง
2. พอใจหรือไม่ เพราะอะไร
3. การเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยการเลือกตั้ง เป็นวิธีที่ดีที่สุดที่จะทำให้ได้คนดีเข้ามาบริหารประเทศหรือไม่ หากไม่เห็นด้วย คิดว่ามีแบบอื่นหรือไม่
4. ท่านคิดว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชอบเข้าไปก้าวก่ายการทำงานของข้าราชการประจำหรือไม่
5. ระหว่างสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ข้าราชการประจำ รัฐบาล และทหารหรืออื่น ๆ ใครมีอำนาจมากกว่ากัน เพราะอะไร
6. ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนแสวงหาประโยชน์ทางการค้าจากตำแหน่ง
7. ท่านคิดว่าพรรคการเมืองทำงานไม่ได้ผล เพราะอะไร

ตอนที่ 5 เป็นส่วนที่จะทำให้ทราบถึงแนวโน้มที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเน้นในประเด็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ลักษณะคำถามส่วนใหญ่เป็นแบบปิดแต่ให้ระบุเหตุผล คำถามประกอบด้วย

1. ท่านคิดว่าจะได้รับประโยชน์จากการไปใช้สิทธิหรือความเสี่ยงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่ เพราะอะไร
2. ท่านคิดว่าจะไปใช้สิทธิหรือไม่
3. มีหลักเกณฑ์ในการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอย่างไร
4. ใครมีส่วนในการตัดสินใจ
5. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

4. การตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เมื่อสร้างแบบสอบถามชุดแรกขึ้นแล้ว ได้นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบข้อบกพร่องและแก้ไขเพื่อเพิ่มความเที่ยงตรงในเนื้อหา (content validity) เมื่อผ่านการแก้ไขขั้นหนึ่งแล้วจึงได้นำมาทำการทดลองศึกษา (pretest)

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 25 คน แยกตามอาชีพ เกษตรกร ผู้รับจ้าง ค้าขาย ข้าราชการ และแม่บ้าน กลุ่มละ 5 คน ในเขตอำเภอเมือง โดยแบ่งเป็นในเขตเทศบาล 12 คน และนอกเขตเทศบาล 13 คน ระหว่างวันที่ 15-20 มิถุนายน 2529 ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ (reliability) และมีความเที่ยงตรงในเนื้อหา (content validity) ความเที่ยงตรงที่สัมพันธ์กับขอบข่าย (criteria-related validity) และความเที่ยงตรงในแนวความคิด (construct validity) ¹

หลังจากนั้น นำผลที่ได้จากการทดลองศึกษาวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ โดยการคำนวณหาค่าอำนาจ จำแนก ค่าความเชื่อมั่นแล้วจึงทำการคัดเลือกข้อที่มีอำนาจการจำแนกสูง และแก้ไขข้อความ ตลอดจนคำอธิบายให้เป็นที่เข้าใจอย่างถูกต้องไม่คลุมเครือ ปรับปรุงแก้ไขเป็นแบบสอบถามชุดจริงเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ต่อไป

5. การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ขออนุญาตในการดำเนินการต่อนายอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา และได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจาก พัฒนาการจังหวัด ในการช่วยอำนวยความสะดวกให้ผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยได้เข้าไปสัมภาษณ์ประชากรที่เป็นกลุ่มเกษตรกร แม่บ้าน และข้าราชการ เป็นส่วนใหญ่ นอกนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการเอง ระยะเวลาที่ดำเนินการ ระหว่างวันที่ 1-25 กรกฎาคม 2529 ในการดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีสัมภาษณ์ประชากรให้ครบตามจำนวนที่ต้องการ คือ 125 ชุด ชุดที่ไม่สมบูรณ์คัดออก จึงเป็นแบบสอบถามที่สามารถใช้เป็นข้อมูลในการวิจัยได้ 125 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.0 ครบตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์ครบแล้ว จึงนำมาจัดหมวดหมู่ของคำตอบ เช่น ผู้ที่ตอบคำถามที่ว่าความหมายของคนดี คืออะไร มีผู้ตอบ เกินกว่า 1 คำถาม และแต่ละคนตอบเหมือนกันบ้าง แตกต่างกันบ้าง อาทิ เช่น คนหนึ่งตอบว่าคนดีหมายถึงคนที่ซื่อสัตย์สุจริต ตั้งใจทำงาน รับผิดชอบ

¹

รายละเอียดไปรุดศึกษาเพิ่มเติมจาก อารง สุทธาศาสน์, "ทดสอบความน่าเชื่อถือและความสมบูรณ์", ชั้นที่ 9, ปฏิบัติการวิจัยทางสังคมศาสตร์, หน้า 96-103.

อีกคนตอบว่า คนดี หมายถึง คนที่รู้จักกันดี รับผิดชอบ และช่วยเหลือประชาชน ผู้วิจัยได้นำคำตอบที่ตรงกันหรือแตกต่างกันมาจัดหมวดหมู่ ทั้งนี้โดยนับจำนวนของคำตอบ เป็นจำนวนเต็ม ก่อนนำมาทำการลงรหัสเพื่อประมวลข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่สถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในการนี้ได้ทำการตรวจสอบข้อมูลและทดสอบโปรแกรมก่อนที่จะทำการวิเคราะห์ทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จ SPSS

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การคำนวณอัตราส่วนร้อยละ และแจกแจงความถี่ หรือจัดข้อมูลในรูปของตาราง ในกรณีที่เป็นตัวแปรตัวเดียว และในกรณีตัวแปร 2 ตัวขึ้นไป จัดให้อยู่ในรูปของตารางซึ่งประกอบด้วยสองตัวแปรไขว้กัน ตัวแปรหนึ่งเป็นตัวแปรอิสระและอีกตัวแปรหนึ่งเป็นตัวแปรตาม ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล วิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยการเปรียบเทียบร้อยละ¹ การทดสอบไคแอสควร์ และคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ความมีเงื่อนไข (contingency coefficient)

¹ เนื่องจากการศึกษาวิจัยนี้ เน้นศึกษาในประเด็นรายละเอียดทุกช่วงตารางการเปรียบเทียบร้อยละสามารถที่จะอ่านความสัมพันธ์ในประเด็นรายละเอียดได้หลายประการ ซึ่งสถิติความสัมพันธ์อื่น ๆ ไม่สามารถจะกระทำได้อ้างใน อารง สุทธศาสตร์, "การวิเคราะห์และการตีความข้อมูล", ปฏิบัติการวิจัยสังคมศาสตร์, ชั้นที่ 13, หน้า 193-195.